

SOSPITA

—¿Y quina 'n fora que sigues ell que se ens hagués quedat per aquí d'incògnit? (Dib. de CAPUZ.)

CRÓNICA

EL PRIMER FRUYT

VESLSHI aquí que en això de la Reforma, abans de caure la primera casa, va caure l'arcalde Sanllehy. Un efecte inesperat, imprevist, per l'organitzador del gran espectacle del dia 10. Es allò que déyam fa quinze dies en aquest mateix lloch: «Cada vegada que l Sr. Maura intenta aconseguir un efecte a favor seu, aquest efecte al cap de vall resulta sempre a favor nostre.»

Nosaltres ho sentim moltíssim, perquè el Sr. Sanllehy és una persona apreciable, fina, atenta, gelosa del bé de Barcelona, i que en l'exercici del seu càrrec era la menor quantitat possible d'arcalde de real ordre.

Però tothom està exposat a equivocar-se, i el Sr. Sanllehy, sens dubte ab tota la bona fe i un gran desitj d'acert, cometé un error lamentable quan en el seu últim viatge a Madrid combinà ab en Maura l'efectisme del dia 10 de Mars, d'una manera subreptícia i sense contar prèviament ab l'acort de la Corporació municipal.

La reforma de Barcelona es cosa de la ciutat, i la ciutat està avuy representada en la corporació municipal per una majoria que, com tothom sab, no té res de dinàstica. Ademés de tots els republicans, una bona part dels mateixos regionalistes no gosant confessar-se dinàstics d'una manera franca.

¿Per qué l Sr. Sanllehy, si creya que

la presència del rey a l'acte era convenient o necessaria, no havia de plantejar la qüestió sometentia al vot de la corporació municipal? ¿Tenia por d'un desaire? Donchs pitjor va ser el vot, no de censura, però sí de sentiment, de la sessió del dijous passat.

Es la política, la malehida política, la que va produir aquest contratemps. Però fou també la política, la malehida política, la que feu donar un mal pas a l'arcalde Sanllehy, qui, sense comptar ab la conformitat de l'Ajuntament, va deixar-se enredar en las combinacions enlluernadoras de l'Amo Toni, ansiós d'aprofitar totas las ocasions que se li ofereixen pera establir la seva preponderancia a Barcelona.

Peró l poble barceloní, que és molt cortés, no pot consentir que s'abusi de la seva cortesia.

Encara en Maura podia haver tingut ab la representació lleítima de la ciutat l'atenció de participarli oficialment el seu desitj de que fos el jefe de l'Estat qui vingués a inaugurar las obras de Reforma. Però ni aquesta rudimentaria atenció va guardarli, com si imaginés, que ell, l'Amo Toni, per ser qui es, pot obrar com a Amo a tot arreu hont vagi.

Davant de semblants desconsideracions, davant d'aquest esperit d'intrusió, res té d'extrany que Barcelona se sentís desairada. Y és molt natural que la majoria dels seus representants en la corporació municipal s'abstinguessin de assistir a un acte ab tot i serlos tant grat, y en el qual el Sr. Bastardas, pels seus treballs en pro de la reforma, hi tenia senyalat un lloch tan preeminent.

Nosaltres creyem que ls regidors que brillaren per la seva ausencia, procedint com haurien procedit en un cas semblant els antics concellers, gelosos manteneders de las prerrogativas de la ciutat, que sabian ferlas respectar per tots els poders, tant com més enlairats ab major exigencia.

Per altra part, la festa, tal com se realisà, poch tenia de temptadora. Popular, eminentment popular havia de ser, y fou cortesana, exclusivament cortesana. El director d'escena manà desplegar un aparato que tenia més de bélich, que d'atractiu. La fastuositat oficial, afalagadora dels sentits dels badochs, no podia arribar al cor del poble. Aquellas ovacions forçadas, qual preparació no era possible dissimular, haurien sigut sinceras y estrepitosas si, ab l'enderrocament de las casas velles que han de donar pas a la gran-via de reforma, s'hi hagués fet coincidir la derogació de lleys d'excepció y de midas preventivas injustas y vexatorias, impropias de la vida moderna a que aspira Catalunya. El nostre poble no 's contenta ab aparatositats, que a l'últim es el poble mateix qui las paga, essent els polítics oligarquichs els únics que se n'aprofitan. El nostre poble prefereix a tots els efectes pomposos la

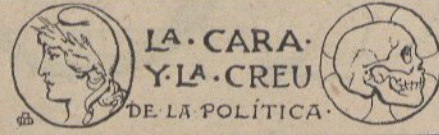
satisfacció íntima y alenadora que dona el compliment de la justicia.

Y ara l Sr. Sanllehy que mediti.

Per culpa d'en Maura, que va enredarlo; per culpa també de la seva excessiva benevolencia, que no li deixá veure el parany; va recullir ab un gran disgust el primer fruyt del viatge regi.

A las sevas expensas, haurá vingut a saber qu' en certs moments critichs, y fins per l'home més equilibrat y equilibrista, 's fa de tot punt impossible ser a un temps arcalde de real ordre y arcalde popular.

P. DEL O.

ALERTA 'LS SOLIDARIS

S'han ensajat diversos sistemas pera desbaratar la Solidaritat Catalana. Els liberals acudian a l'amenssa y al rigor, y 's trobavan ab qué, en lloch de ferla retrocedir, l'impulsavan en avant. En cambi en Maura las ha empresas en sentit contrari: tot se n'hi va ab promesas, afalachs y moixainas: si pogués ofegar-la ab una abrassada, ¡ab quin gust ho faria!

Per aixó cal que ls solidaris sense excepció, lo mateix els de la dreta que ls de l'esquerra, visquem previnguts.

Militan en la dreta de la Solidaritat elements conservadors, que no s'han pogut curar de las sevas antigas xacras o preocupacions monárquicas. Vist está ben clarament qu' en Maura s'refia d'ells pera atrauressels, però més que res pera sustreure ls de la conjunció solidaria. Algú creu que han de servir d'encetall pera reconstituir a Catalunya un nou partit conservador maurista; però si a Catalunya estiman per damunt de tot, com es el seu deber, deuen fugir de aquest perill com de la peste. Per altra part tampoch conseguirian res com no fos establir una oligarquia aquí, succedanea d'una altra oligarquia madrilenya, que seria arrollada per l'empenta del poble catalá.

Els elements de l'esquerra, per la seva part, han de guardarse, sobre tot, d'alimentar certas suspicacias, que engendrín disgustos en el camp solidari y enfondeixin diferencias perniciosas sense rahó de ser. També l'amor a Catalunya, per damunt de tot, s'ha de imposar a qualsevol altra consideració parcial. No vulguin ser may culpables de haver favoregut l'acció d'en Maura, manifestament encaminada a dividir pera triomfar.

Mentres el programa del Tívoli no tingui plé compliment, ab queleom de positiu y ferm que a Catalunya satisfassi, y no ab débils apariencias de facultats autonómicas impracticables; mentres subsisteixi en vigor la ley de Jurisdiccions; mentres no s'haja difondit per una gran part d'Espanya l pensament redemptor de Catalunya, encaminat a assegurar la lleítima representació en las Corts, de la voluntat soberana del poble, hem de considerarnos lligats a l'obra solidaria per un compromís d'honor, de llealtat y d'interés mutual.

Per més que s'ha avensat molt en lo tocant a ser las bonas intencions de la Solidaritat cada día més ben compresas, y a ser las sevas ideas més respectadas cada día, és lo cert que no registrem encara cap conquesta sòlida y positiva.

Ens trobém com al comens de la campanya, més ben situats, si 's vol, però encara sense gosar ni d'un sol fruyt de victoria. Y avuy, com al comensar, hem de continuar lluytant ab ardidesa, ab unió, ab confiansa en nosaltres sols: hem de continuar lluytant, ab el cor, ab el seny y ab l'ànima tota, y sempre ab las dos mans, ab la dreta y ab l'esquerra, íntimament concordadas, obedientas a un sol impuls y en noble emulació.

P. K.

UNA altra bomba, y novas desgracias. Esclatá diumenge, a la una de la tarde, dessota d'una taula de vendre carn del mercat de la Boqueria, produhint quatre ferits, quatre donas, totas de la classe social més humil, y entre ellas una pobre velleta terriblement destrossada.

De manera que no hi val res: ni l'establir porterias, ni l'tancar escaletas, ni l' destacar pels carrers parellas de la benemérita.

La fera invisible fa la seva a despit de tot. Fa la seva, com si no tingués altre fi ni propòsit que matar, esparverar y desacreditar a una ciutat populosa en el moment de la seva creixensa.

Siscents mil habitants compta Barcelona: ¿és creíble que un milló y doscents mil ulls, si s'hi empenyan y s'ho proposan, no arribin a descobrir el catau de la fera invisible?

La campanya especial conta l'establiment de las Escuelas graduadas que están prosseguint alguns elements de la dreta ultramontana produhirá per contracop

SOCOLADA

L'AULESTIA Y PIJOAN

Si, ho recordo bé: era l'any 65 quan va vindre de Reus a Barcelona a estudiar facultat major. Va vindre ab la seva mare, una reusenca de cos enter, molt espansiva, molt franca, molt amorosa del seu xiquet. No 'n tenia cap més... Alguns anys després ell la va perdre y 's quedá sol y solter, y sol y solter ha viscut, y sol y solter ha mort.

A Paula 'ns coneguerem, y las pocas horas que tenia lliures, puig pera prosseguir els seus estudis s'havia d'ajudar ab treballs extraordinaris, venia a passarlas a la penya del café de Fransa (plassa Real, baixos de la casa ahont hi ha establert el restaurant del mateix nom) que haviam format ab l'Ubach y Vinyeta, en Picó y Campanar, en Joanet Tomás y Salvany, en Martí y Folguera, y altres del meu temps, y a la qual després s'hi ajuntaren en Matheu y Fornells, en Thomás y Bigas, futur grabador, que llavors encara 's deya Thomás y no Thomas, com avuy, l'Isidro Raventós, en Francisco

Manel Pau; l'Antoni Fabrés, en Pons y Massaveu, en Mariezeurrena, en Guimeirá, l'Aldavent... en fi, una niarada de joves que acabarem per omplir una restellera de taulas. De gasto 'n feyam poch, perquè ls més de nosaltres no granejavam gaire, però eram molt ben rebuts, per l'animació que portavam a l'establiment, omplintlo d'alegria jovensana.

Y ¿qué feyam? Literatura. ¡Quins engrescaments els nostres! ¡Oh las nostras ilusions de color de rosa, y que n'eran de consoladoras!

D'aquella penya n'eixí la que més tart se reunia al Café Suís, y per últim la societat «Jove Catalunya» que tanta influencia havia d'exercir en el renaixement literari-catalá.

L'Aulestia era de tots estimat pel seu mérit y pel seu caràcter optimista, bondados, ingénuo. Cultivava preferentment els estudis històrics, ab claretat de judici y un estil net, correcte, precís. Era molt ponderat, fent endavinar ja llavors al futur autor de l'Historia de Catalunya, que es la seva obra més important.

Aquest llibre y sas nombrosas monografias foren escrits, sense mirar a l'intèrés, a manera de derivatius del seu treball quotidiá, regularisat com un rellotje de

bona marca, que no para ni retrassa un segon, ni necessita composturas. Va entrar a las oficinas del tranvia de Gracia abans de que comensés a circular, y allí ha acabat els seus dias.

Encara recordo una charge que un séu amich vá jugarli un dia.

—¿Sabs—li digué—que davant de la Llotja hi ha una branca de plátano que quasi frega las imperials del tranvia? Donchs tot sovint veig passatjers de la Barceloneta que, abans de que 's presenti l'cobrador, s'hi enfilan per no tenir que pagar els quinze céntims.

—Fas bé de dir'm'ho—respongué menjantse aquella gofia;—avuy mateix avisaré a l'inspecció.

Era un ingénuo. Incapás d'enganyar a ningú, no concebia que pogués haverhi qui ho fos d'enganyarlo a n'ell.

Y era també un home senzill, modest, sense aspiracions a figurar, a ferse veure. ¡Y tant com valia!

En las primeras jornadas del catalanisme, 's distingí com a ponent en algunas Assambleas, havent donat motiu a que l Sr. Permanyer digués d'ell que era la personificació més autorisada del sentit comú.

Mes tart, ressentida la seva salut, ja que no podia ser element militant, veyá

passar ab goig la gloriosa riuada del moviment catalá, que ha acabat per agabellar tot lo que la terra nostra posseheix d'actiu, alenat, y fecond. Ja que no podia prestarli com abans el seu concurs personal, hi era ab el cor, hi era ab tota l'ànima, y, dintre de la vida metódica que portava, en la tertulia quotidiana de la Llibreria Verdaguer, y en la penya del Ateneu barcelonés, donava gust sentirlo, remembrant els fets passats, comentant els successos del dia, sense passió y ab un'admirable claretat de judici.

Fidel a la norma de tota la seva vida, una vida honorable y digna, a la vegada que modesta y desprovehida de tota ambició, sols un disgust ha donat als amichs que tant l'estimavam: ens l'ha donat morintse. No podia aplassarlo mes, el pobre Aulestia, aquest disgust inevitable.

La ciutat de Reus, sortosa patria d'en Fortuny, d'en Prim y de 'n Bartrina, ha perdut ab l'Aulestia y Pijoan a un altre dels seus fills ilustres, que bé ho és, ab tot y que may li hagués passat pel magí que com a tal degués classificarsel.

Tampoch la viola bosquetana presum de ser una flor escullida y ho proclama ab la seva flaire.

J. ROCA y ROCA